

نورال بوردی

Year: 1 Days: 12 19 Nisan 1328

نوركلرك فائده من چالشير
اون بش گونده بر چيقار

اقصان

تورک اصنافنک حالی

۲

تورک اصنافنک حالتندن باحث اولمق اوزره اولجه یازدیغیز مقسالده [*] اصنافنک تدریجاً انقراضنه باشلیجه آوروپا بویوک تجارتنک و مملکت مزده هر قانی زورله آجدران عهد عتیقه (Capitulations) نك سبب اولدیغی بیلدیرمشدک .

بزده اصنافنک انقراضنه ایکنجی بر سببده ، صنعت اهللرینک مدنیت عالمده ایجاد ویا تأسیس ایدیلن واسکیلرینه نسبتله دها زیاده قولایلق ویرن ترقیات صناعیهیه اهمیت ویرمهملری ، زمانک ده کیشمه سیله اصوللرک وانسانلرک ذوقلرینک واحتیاجلرینک دخی ده کیشمه سی لابد و ضروری اولدیغی آکلایه ما ملریدر . بوکا بر قاج مثال کوستردلم :

استانبولک صحافلر چارشیمی ، بر وقتلر اسلام وتورک طائفه ک مهم بر کتاب پازاری ایدی . فقط بالآخره ، خاصه سلطان محمود ثانی سلطنتنک اورتلرلنده بزدهده آوروپا اصولنده مکتبلر آجیلغنه باشلانقدن صوکرابو چارشینک اهمیتی سونمکه ویناسه سی یاواش یاواش دوشمکه و کتاب طبع ونشری تجارتی ایکی به انقسام ایدرک باب عالی جوارنده یکی بر چارشی میدان کلمکه باشلادی . چونکه مکاتب جدیدیه ایچون لازم اولان کتابلر بر طاقم یکی اصوللرده یازیلقی و طبع ایدیلک مجبوری حاصل اولدیغندن صحافلر بوقیلل آئارد ، نه دنسه شبهه کوزیله باقدیلر ، تجارتندن صاقتیلر . زمان ایلریله دجه مدرسلر مکتبلر طرفندن بلع اولونمقده وبانطبع مدرسلر ایچون لازم اولان کتابلرک استهلاکی ده آزالمقده ایدی . بونک نتیجه طبیعیه سی اوله رق صحافلر چارشیمنده بحر انباش کوستردی ،

کتابچیلرک برچوغی ترک تجارتیه ، افلاسه مجبور اولدی . صحافلر چارشیمی بو قدرلق بحران و ضررله قالسه یدی بر درجه یه قدر اهمیتی محافظه ایده ردی . لیکن چارشى نك یكانه سرمایه تجارتی اولان علوم دینی و عربیه یه عائد اثرلرده باب عالی جواری کتابچیلری طرفدن اصول جدیدیه موافق بر صورتده واهلرینه ترتیب ایستیریلرک یکی علم حاللر ، تجویدلر ، عقائد کتابلری مطبوعات میدانسه چیقاریلدی . صحاف اصنافی بوتجده قارشى کمال اصرارله حلینی ، قره باش تجویدی ، شرح امالی نی محافظه غیرتنده بولونیدلر . بوايکنجی محافظه کارلق انقراضی شهسز تسریع ایتدی .

حکا کلر برنج اوزهرینه فاتحه ، یومورطه قابوغنه (یس شریف) یازاجق درجه ده صنعتده ایجه لک کوستیریورلردی . فقط یکی زمان کندیسنه مخصوص یکی اکنجه لر میدانه چیقارمشدی ؛ شمشیر اوزرینه حک ، غالوانو ایله ترسیم اصوللری قبول ایده رک تجدد اثری کوسترمک حقیقه مستعد واهل صنعت حکا کلر ایچون غایت قولای وپک چوق استفاده لی ایدی . فقط حکا کلر زمانک بو یکی اصوللرینه ، طبق صحافلر کی ، هیچ اهمیت ویرمه دیلر . بونک نتیجه سی اوله رق کوزهل و بویوک دکانلری ، کوچوله کوچوله نهایت بر صندوچیه انقلاب ایتدی ، کیتدی .

بایزیده مالیه نظارتک قارشى جهتنده کی خراب صره دکانلرده بروقتلر جلدجی اصنافک مرکزی ایدی . فقط بوکون اوراده آنحق ایکی ، اوچ دکان قاله بیلمشدر . چونکه آوروپا اصولنده بره سلر سایه سنده جلدجیلکده حصوله کلن تحول ، بو صنعتی هم قولایلاشدیرمش و هم اوجوزلاشمسی . فقط بزم تورک جلدجیلری بو یکی اصوللردن استفاده یلتمیه رک اسکی حاللارنده برمدت دوام ایتمشله سده بر قاچ سنه ظرفنده دکانلری بر اقوب یکی اصولده چالیشان ارمنی جلدجیلرینک یاسه چراق اوله رق کیرمه ک مجبور اولمشلردر .

ترقیات صنایعیه اهمیت ویرمیه رک محاولمه نك آجیقلی صفحه لرینی ایمپراطور - لنی خارچنده کی تورک شهرلرینک بریسنده ، قافقاسیانک (نوخا - شکی) شهرنده کورمشم . مذکور شهرده ۷۵ ایپک فابریقاسی واردر . بونک برقاچی ارمنیلره

عائد اولوب قالانی تورکلر کدر . بش اون سنه اول بوقاریقالرک متاعی موسقوا ، مارسلیا کبی اکمهم ایپک پیاسه لرندہ بر موقع مخصوص قازانمشدی . فقط ایپکی قوزهدن چیقارمق ایچون ایتالیاده ایجاد ایدیلن یکی ماکنه لر ، ایپک فابریقه لرندہ بویوک برده کیشمه حصه وله کتیردی . ایتالیا ماکنه لر ی دها اینجه ایپک الیافی چیقاردیغندن دولایی اوزمانه قدر استعمال ایدیلن فرانسهز ماکنه لرینک قیمتی دوشوردی وفرانسز ماکنه لر ی ایله استحصال ایدیلن ایپکلرک قیستری ده یوزده ۳۵ - ۴۰ نسبتندہ تنزل ایتدی . نوخانک تورک ایپکجیلری بوتجده لایقید قالدیلر . اوغلنی آلمانیاده ماکنه مهندسلیکی مکتبندہ اوقونان بر ارمنی ایپک فابریقاجیسی اوغلی سایه سندہ بوتجده واقف اوله رق فابریقاسنی یکی اصولده قورمش ویپاسه ده مهم بر موقع قازانمشدی .

تورک فابریقاجیلری ، قومشولرینک قازانجی وکندی فابریقالرینک مصرفی قورومیه رق ضرر ایتدیکنی کوردیکاری حالده تردد اینجده قالمشیر ومتعدد فابریقارده ضرره تحمل ایدهمیه رک قابادیشلردر .

والحاصل تورک اهل صنعتک تجده قارش ی اولان عناد واصرارلری ، زمانک یکیلرکندن استفاده شتاب ایتهملری اولرک انقراضلرینه -بب اولان عاملردن برنی تشکیل ایدیور .

*
* *

اصنافک حائی اصلاح ایتک ایچون نه یایمالیدر ؟ اولاً : اصنافدن برمملکت ایچون خصوصیتی حائز اولان صنفک ترقیسنه وتکمیلنه چالیشمق وظیفه سنی علی العموم حکومتلر کندی اوزرلرینه آلمشلردر . حکومتلر ، اوصنف اهل صنعت ایچون خصوصی سرکیلر ترتیب ومکافاتلر اعطا ایدرلر . مثلاً بوسه - هر سکده بوشناقلرک قاقمه جیلک ، قویوجیلق وایشلمه جیلک کبی ملی صنعتلرینه آوستریا - مجارستان حکومتی نظر احمیتله باقمش وصنایع محلیه نک ترقیسی ایچون خصوصی مکتبلر آچمش ، سرکیلر ترتیب ایتمشدر . بزده ده مملکت مزه مخصوص ملی صنایع ایچون حکومتلرک بو کبی تشویقاتی وارشاداتی پک لازمدر . مغیسه انک الآن رواج و قیمت ی محافظه ایدن طوقومه لر ی ، بروسه نک حمام

طابقی، عشاق و کوردوس خالیلری کی آوروپاده اهمیت قازانمش ملی منسو جانز بویه تشویقانه محتاج اولان یرلی ملی اشیاریمزدن در.

نایاً : اصناف ، احوال اقتصادی لرینی دوزلمکک غیرت ایتلیدرلر . اصنافک چکدیکی اک بویوک صیقتیلردن بریسیده ایسته دیکی زمان پاره بوله مامسیدر . حال حاضرده اصناف پاره بولمق ایچون ، هفته آراسنده فضله مال میدان کتیره رک بومالی سرمایه سی بهاسنه و بلکه ده اوجوزینه ساتار و آلدیقی پاره ایله هفته باشنده تجاره نادایتده بولونور .

بیلم دقت ایده نلر وارمی ؟ استانبولده چارشوی کبیرک قالپاخیلر باشی خارچنده و بالموجیلر صره سنده بر چوق قواف دکانی واردر . بودکانلرده مستعمل آیاق قابلردن باشقه اک صوک موده به موافق فوطینلر ، ایسقارینلر اوجوز قیمتله ساتیلیر . بر قوندره چیدن آنجق بر لیرایه ، طوقسان غروشه آله بیله جکمز غلاسه و یاخود ویدالاده ریدن معمول بو کی فوطینلری بوراده ۶۰ ، ۵۰ ، ۴۵ غروشه قدر آله بیلیرز . بو قوافلرک صاقلری ایله اصل قوندره جیلرده موجود آیاق قابلری آراسنده ، سرعتله یایلمش اولمسنندن باشقه ، بر فرق یوقدر . قوافلرده اوجوز صایلمسنگ سبی ، بودکانجیلرک ایشی صیقشمش قوندره جیلردن پشین پاره و اوجوز فیئاته حاضر آیاق قابلرینی ساتون آلملریدر . قوندره جیلر اساساً هفته آراسی ، حاله کوره بش اون چفت آیاق قابی حاضر لامش اولدقلردن هفته باشی اولان جمعه ایرتسی کونلری مذکور قواف اصنافه یکرمی لوتوز غروش کی سرمایه سی بیله قوروایمه جق بر فیئاته ساتازلر و آلدقلری پاره ایله مناسبته بولوندقلری تجارلره اولان بونولرینی تأدیه ایدرلر . بوقوندره جیلر بویه پاره تدارک ایتمکدن ایسه یوزده سکنز ، طوقوز فائضله استقراضه هر وقت راضیدرلر . فقط کندیلرینه نقداً یاردم ایده بیله جک وسائطه مالک اولمادقلردن یوزده ۱۵ ، ۲۰ ، ۳۰ ظائب ایده رک مال صامق صورتیه احتیاجلرینی تسکین ایتک مجبوریتنده درلر . [۱]

[۱] بو ، اعتبار اینی تنظیم اولونمایان محللرده ، صنعتکار و تجارک دائماً مراجعت ایتدیکی فاحش فائضی بر نوع بورج آلیق اصولیدر . — ت . ی

بو ایضا حاندن آکلاشیلیر که اصناف ، کندیلرینه مساعد شرائط تحتده اقرضاتده بولونه جق مالی مؤسسه لره محتاجدرلر . مدنی مملکتلرده هر صنف اصنافک صقیلقلری وقت باش ووراجق کوچوک بانکقلری واردر . فقط بو بانکقلرینه اصنافک همقلری واشتراکریله میدانله کتیریشلردر .

(اصناف تصرف و اقرض صندوقلری) ، (کوچوک اعتبار شرکتلری) کی اسملرله یاد اولونان بو نوع مؤسسه لره تشکیلنده بالخاصه شو اوج نقطه یه اهمیت ویریلیر :

۱ — اشتراکک تسهیلاتی موجب اولق ایچون حصه لر ، کوچوک ومعین پایلره آریلق ؛

۲ — شرکتک بر قاج آدمک نفوذی آلتنده قالماسی ایچون هر اعضا معین پایدن زیاده حصه صاحبی اوله مامق ؛

۳ — اصناف اولمایان اعضا قبول اولونماق .

بو کی اوفق بورج شرکتلری ، اولاً ، اصنافی فضیله ویهوده سعیدن قورتارارق چایشمالرینک مطلقافانده لی اولسنی تأمین ایتشدرد . ثانیاً ، کندیلری اقتصاده آلیشیراراق حاللرینک آیلشمسینه خدمت ایتشدرد . ثالثاً ، اصناف آراسنده کی رابطهی تربید و بناء علیه اصنافک هیئت عمومیه سنی ترقیه ، تکمله سوق ایتشدرد .

بو کی شرکتلر ایشلری ده ابلری یه کوتوره رک اصناف معمولاتنسک فیثاتلرینک دوشمه سی ایچون خصوصی ده پورلر آچارلر و بیاسه یی دائماً موازنت حالتده طومغه چالیشیرلر .

وقتیله بزده اصنافک بر درجه یه قدر بوکا بکزه ر تشکیلاتی واردی . بو تشکیلاتده (لونجه) دیرلردی . بعض اصناف لونجه لری الآن دوام ایتکده در . لونجه لر ، اصنافک انتخاب ایتدیکی اعضا لر معرفتیله اداره اولونه رق هر صنفک حالی ، احتیاجاتی مذاکره ایدیلیر و لازمکن تدبیرلر یاییلیردی . مثلاً : یاغین و سائر بر فلاکته اوغرامش بر اصنافه تسهیلات کوسرتیلرک یکیدن تزکام (دستکاه) دوزمه سینه چالیشیلیر ، بورجلری تأجیل و کندیسینه مناسب مقدار

پارەدە اقراض اولونوردی . لکین صوکرالری بولونجهلر ، حکومت مطلقەنک هر وقت قورقدینی سیاسی سبیلردن دولای عقیم براییلدی ولونجه ریاستی ویاخود اصناف کیمالغی ، مهربنک کتیردیکی واردادن دولای ، اھمیتە کورە ، اصنافدن اولمایانلرە ، بکلرە ، باشلرە احسان اولونمق برعات حکمنە کیردی . اکر اصناف بولونجهلری ، آوروپادە اولدینی کچی جمعیتلر حالە قلب ایتیمکە موفق اولورسە پک زیادە استفادە ایدەردی . مع مافیە اصناف لونجهسی ویا جمعیتی ایلە اصناف تصرف وبورج قاصەلری آری آری شیلردر . اصناف جمعیتلری ، کندی صنفنک ترقیات معنویەسی حاضرلار ، اصناف قاصەلری ایسە اصنافک مادی احتیاجلرینی تسکین ایدەر . هر ایکیسە دە اصنافک صاغ کوزی وصول کوزی حکمنەدر . اصناف قاصەلری ایلە جمعیتلرینک تشکیل وتأسیسی ایچون لازمکلن قاعدە واصلالردن ایلریدە کی مقالەلریمزدە بحث ایدەرز .

توفیق نورالدین

سیاحات

آرقداشلریمزدن وکلبوی اعدادیسی معلملردن حلیم ثابت افندی کچن یاز تا آلتای طاغلرینە ، چین وروسیە ایبراطورلقلرینک مہم برحدود ایلە ایکی یە آرمق ایستەدکلری اک صاف واک صاغلام تورک قارده شلریمزک تمیزو بوسک یوردلرینە قدر کیدوب کلدیلر . یولده ، واصل آلتون طاغ اتکلرندە نەلر کوروب ، نەلر کچرەکلرینی ، نەلر دوشوندکلرینی « تورک بوردی » قارەلرینە آکلاقی ایستورلر . قارەلریمز ، حلیم ثابت افندی ایلە برابر ، قارە دکزی کچە جکلر ، سرعت قطاریلە روسیەنک آوروپا قسمنده قوشاچقلر ، صوکرە تورککلک آنا وطننە ، آسیایە مرور ایدەرک سیریالی تورک وتورکستانلی قازاق قارده شلریمزە قاووشە جقلر ونهایت آلتون طاغک پرلانتە کی صاف وپارلاق حیطندە ، قومیز ایچەرک ، اسکی تورک قهرمان دستانلری دیکلیرک ، قارشیلقلی قارده شلک طویقولری ، سوکیلرینی احساس ایدەرک ، سادە وکوزل برحیات کچیرە جکلردر . قارە وقارەلریمزک بوسیاچندن یورغونلق طویمەرق ، ممنون قالاچقلرینە امین اولیق ایستەرز .

آلتایلرە طوغری

حزیرانک اوتوزنجی پنجشنبە کونی ، سودیکم دوستلریمە وداع ایدەرک